

INHOUD

		PAGINA
I	VOORWOORD	2
II	REORGANISATIE	3
	II.1 Vernieuwing van de Vereniging	3
	II.2 De nieuwe opzet	4
	II.2.1 Bureau	4
	II.2.2 Kenniscentrum	4
	II.2.3 Huisstijl	5
	II.2.4 Leden en donateurs	5
	II.2.5 Zonnehuis Groep	5
III	BESTUUR, DIRECTIE EN PERSONELE ONDERSTEUNING	6
	III.1 Bestuur	6
	III.2 Directie	6
	III.3 Personele ondersteuning	6
IV	JAARVERSLAG	7
	IV.1 Algemene Vergadering	7
	IV.2 Buitengewone Algemene Vergadering	7
	IV.3 Jubileum vereniging 2006	8
	IV.4 Leden en donateurs	8
V	FINANCIËN	9
	V.1 Algemeen	9
	V.2 Erfstellingen, legaten en nalatenschappen	9
	V.3 Subsidies, bijzondere leerstoel, onderzoeken en innovatieve projecten	9
	V.3.1 Bijzondere leerstoel "richtlijnontwikkeling voor diagnostiek en therapie bij hersenaandoeningen onder ouderen, in het bijzonder de dementieën	10
	V.3.2 Bijzondere leerstoel "organisatie en beleid van zorg, in het bijzonder de rol van maatschappelijk ondernemerschap"	11
	V.3.3 Verleende subsidies in 2006	12
	V.2.4 Subsidies met een langere looptijd	13
	V.2.5 Geestelijke verzorging	14

I. VOORWOORD

Eind 2006 werd te Leuvenum een intensief proces van reorganisatie afgesloten. Meer dan anderhalfjaar hebben bestuurders van de stichtingen en het bestuur van Vereniging Het Zonnehuis met elkaar overlegd over de toekomst van beide organisaties. Vereniging Het Zonnehuis, die tezamen met de Stichting Zorgverlening het Zonnehuis en de zes aangesloten stichtingen vanaf 2001 de Zonnehuisgroep vormt, zijn 2007 gestart als aparte rechtspersonen. Vereniging Het Zonnehuis, de bakermat van de Zonnehuis Groep, gaat zich toeleggen op verbetering van de zorg voor de meest afhankelijke ouderen. Dit onder het motto "*Inzet voor waardige zorg*". De nieuwe Zonnehuis Groep gaat verder als een samenwerkingsverband.

II. REORGANISATIE

2006 Was een intensief jaar van overleg, verkenningen, gesprekken en afspraken, waarbij – zonder het verleden te vergeten - vooral de toekomst centraal stond. Wat vormde de aanleiding tot de zo noodzakelijk geachte reorganisatie? Nog even een korte terugblik.

Ontwikkelingen in de ouderenzorg en de consequenties daarvan voor de regionale stichtingen vormden de aanleiding. Marktontwikkelingen stuurden naar regionaal maatschappelijk ondernemerschap, naar samenwerking en soms schaalvergroting. Steeds meer ontstond bij de stichtingen het besef dat deelname aan de Zonnehuis Groep weliswaar vanuit de gezamenlijkheid meerwaarde heeft, maar dat bepaalde aspecten van haar functioneren ook belemmerend kunnen werken in het ontplooiën van regionaal maatschappelijk ondernemerschap. Zo werd door (mogelijk) nieuwe fusiepartners de inbreng van het eigen vastgoed ervaren als een te hoge drempel. Ook de bestuurlijke constructie bleek in de praktijk een slagvaardig optreden te belemmeren. Ontvlechting, zonder een definitief afscheid van elkaar, bleek de voor de hand liggende oplossing. De ambities van maatschappelijk ondernemerschap in de regio en de faciliterende functies van de Zonnehuis Groep werden gedurende het reorganisatieproces opnieuw op elkaar betrokken. De regionale stichtingen blijven als zelfstandige regionale maatschappelijke ondernemingen op vrijwillige basis in de Zonnehuis Groep deelnemen, doch in de nieuwe constructie zijn zij eigenaar geworden van de groep. “En precies dat is de manier om de Zonnehuis Groep nieuw leven in te blazen”, aldus Tom van der Meulen in het Eindejaarsbericht (december 2006).

“Het is een vanzelfsprekende ontwikkeling dat de regionale stichtingen van de Zonnehuis Groep hun handen vrij krijgen. Vereniging Het Zonnehuis en de Zonnehuis Groep hebben als moeder van de zorgverlening hun tijd gehad”, aldus Bob Heeringa in hetzelfde Eindejaarsbericht.

Vereniging het Zonnehuis heeft in de afgelopen jaren veel aandacht en energie gericht op de ontwikkeling van de Zonnehuis Groep. Daarbij is zij zelf weinig toegekomen aan nieuwe impulsen voor haar eigen organisatie. Het ledenbestand is sterk verouderd, er is geen nieuwe aanwas van leden net zomin als van donateurs. De uitstraling is niet meer eigentijds en er is onvoldoende aandacht voor fondsenwerving. Communicatie over projecten, onderzoek en andere activiteiten was vooral intern gericht. Ook voor de vereniging was herstructurering en bezinning op de toekomst vereist.

II.1 Vernieuwing van de Vereniging.

Tegelijkertijd met de afbouw van het oude is een start gemaakt met het nieuwe, de visie op de toekomst van de vereniging, globaal neergelegd in een beleidsplan. Dit plan *“Inzet voor waardige zorg”* is aan de Buitengewone Algemene Vergadering in december 2006 voorgelegd en wordt met instemming van de leden in de komende jaren uitgewerkt en geconcretiseerd in verschillende activiteiten. Vereniging Het Zonnehuis heeft zich van oudsher gericht op de groep ouderen die kwetsbaar worden maar niet meer in hun oude vertrouwde woonomgeving kunnen blijven wonen. Ook de groep ouderen die zware zorg behoeven, de regie over het eigen leven hebben verloren en afhankelijk zijn geworden van intensieve zorg hoorde en behoort tot het aandachtsterrein van de Vereniging. De praktijk toont aan dat de zorg voor deze kwetsbare groep tegenvalt. De zorg is schraal, het kost moeite dagelijkse en medische zorg op niveau te houden, ondanks de doorgaans zeer gemotiveerde inzet van medewerkers. Aan andere zaken, zoals aandacht, een gesprek, gezamenlijke activiteiten, bedding in een gemeenschap en ruimte voor zingeving, kan

onvoldoende tegemoet worden gekomen. In de politiek blijft de opvatting overheersen dat de huidige financiële middelen toereikend zijn om ouderen de waardige zorg te geven, waar ze recht op hebben. Vereniging Het Zonnehuis wil aandacht vragen voor dit complexe vraagstuk. Door informatie, bewustwording en debat wordt het vraagstuk hoger op de maatschappelijke agenda gezet. Burgers en politici moeten er meer op betrokken worden. Er zijn tal van onderwerpen, waarmee de Vereniging actief aan de slag zal gaan. Zij kiest daarbij als motto *“inzet voor waardige zorg”*. Inzet omdat het gaat om ambitie en daadwerkelijke inspanningen en het verenigen van mensen om daar in mee te doen. Waardige zorg omdat het de relatie legt met zorg die betekenis heeft en in overeenstemming is met de waarde van ouderen en de achting en eerbied die zij verdienen. Vereniging Het Zonnehuis gaat 2007 in als belangenorganisatie van de zorg. Onderzoek, vernieuwing, scholing, opleiding en maatschappelijk debat; op deze taken zal Vereniging Het Zonnehuis zich onder leiding van prof.dr. Martin Boekholdt concentreren.

II.2 De nieuwe opzet

Geen enkele reorganisatie gaat zonder pijn en afscheid gepaard. Ook deze reorganisatie heeft consequenties gehad, met name voor de bureau bezetting. De directeur van Vereniging en Stichting, Martin Boekholdt, gaat als directeur van Vereniging de komende jaren leidinggeven aan de Vereniging. Er is afscheid genomen van een tweetal medewerkers van het bestuursbureau, mevrouw Joke van de Snepscheut en Guus Melkert. Als beleidsmedewerker heeft Guus Melkert leidinggegeven aan vele projecten van de Vereniging, waaronder ProAct, gericht op het ontwikkelen van zorgprogramma's. Joke van de Snepscheut was jarenlang werkzaam als secretaresse op het bureau. Bert Hellinga, verantwoordelijk voor de financiële administratie, is in het voorjaar van 2006 overleden. Zijn taak wordt sindsdien waargenomen door mevr. Karin van Heugten.

Voor de nieuwe Zonnehuis Groep is een externe directeur benoemd, de heer A (Arnold) Burlage RA MBA, die per 1 november 2006 formeel in dienst is getreden.

II.2.1 Bureau

Met een klein bureau, twee medewerkers en een directeur, sinds september 2006 tevens bijzonder hoogleraar, zal in de komende jaren aan de verwezenlijking van de doelstelling worden gewerkt. Het beleidsprogramma 2006-2010 *“Inzet voor waardige zorg”* is daarbij uitgangspunt. Er wordt een Platform Waardige Zorg ingericht. Dit Platform heeft tot taak het maatschappelijk agenderen van de noodzaak van verbetering en vernieuwing van zorg voor afhankelijke ouderen. Zij genereert informatie en stimuleert bewustwording over dit vraagstuk naar samenleving, politiek en bestuurlijke gremia. Daarnaast zet zij aan en neemt deel aan debat. Hiervoor wordt een variëteit aan middelen ingezet: website, bulletin voor leden en donateurs, artikelen en publicaties, lezingen en themabijeenkomsten. Daarnaast heeft het Platform als taak onderzoek en ontwikkeling te entameren gericht op verbetering en vernieuwing van zorg voor afhankelijke ouderen.

II.2.2 Kenniscentrum

De vereniging fungeert tevens als kenniscentrum. Via de reeds bestaande Zonnehuis Academie, die de vorm krijgt van een gezamenlijke projectorganisatie van Vereniging en Zonnehuis Groep, worden uitkomsten van onderzoek en ontwikkeling uitgedragen door middel van bijv. cursussen, studiedagen en werkconferenties. Daarnaast wordt scholingsaanbod ontwikkeld en uitgevoerd op basis van behoeften van in eerste instantie deelnemers in de Zonnehuis Groep. De Vereniging heeft een nieuwe bijzondere leerstoel *“Organisatie en beleid van zorg, in het bijzonder de rol van maatschappelijk ondernemerschap”* ingericht aan de VU. Leerstoelhouder is prof.dr. Martin Boekholdt.

Met de tweede bijzondere leerstoel "*richtlijn-ontwikkeling voor diagnostiek en therapie bij hersenaandoeningen onder ouderen in het bijzonder de dementieën*", waarvan prof.dr. Jan Eefsting de leerstoelhouder is, worden wetenschappelijke bijdragen geleverd aan vraagstukken die van belang zijn voor en ten dienste zullen staan aan de hele verpleeghuissector.

11.2.3 Huisstijl

Vereniging Het Zonnehuis krijgt een eigentijdse en moderne uitstraling. Huisstijl en website zijn vernieuwd. Groepsgesprek wordt vervangen door een magazine dat twee maal per jaar aan alle leden en donateurs wordt gezonden. Hierin wordt uitgebreid verslag gedaan van projecten, resultaten van onderzoek, subsidies, themabijeenkomsten. Kortom: alles wat leden en donateurs behoren te weten over hun Vereniging en de bestedingen en resultaten van hun bijdragen.

11.2.4 Leden en donateurs

De leden en donateurs vormen de basis van de gemeenschap die de Vereniging wil zijn. Komende jaren wordt intensief geïnvesteerd in het werven van nieuwe leden en donateurs. Ook zullen gerichte activiteiten worden ingezet voor het verwerven van fondsen om onderzoek mogelijk te maken.

11.2.5 Zonnehuis Groep

Met de Zonnehuis Groep wordt de relatie voortgezet, zij het in een andere vorm. Doelstelling daarbij is om haar zo transparant mogelijk te houden bij de ambities van beide. Roots, waarden en visie worden gedeeld. De toekomstige relatie krijgt vorm en inhoud langs een aantal lijnen. De Vereniging blijft door middel van de achtergestelde lening een financiële garantie afgeven naar de groep. De groep kan in haar branding de relatie met de Vereniging inzetten. De Vereniging zal waar mogelijk de branding ondersteunen. De groep zal worden betrokken bij het programmeren van thema's voor het Platform. Ook het programmeren binnen de Zonnehuis Academie vindt plaats vanuit een door Vereniging en groep gezamenlijk in te stellen stuurgroep.

III BESTUUR, DIRECTIE EN PERSONELE ONDERSTEUNING

III.1 Bestuur

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2006 was als volgt:

	jaar van aftreden
mevrouw drs. I.L. Bergsma MBA-H	2007
de heer K.B. Dijkstra, vice voorzitter, secretaris	2009
de heer drs. B. Heeringa, voorzitter	2010
de heer prof.mr. L.H. van den Heuvel	2007
mevrouw drs. G.E. Hommes-Medendorp MHA	2010
de heer mr. G.E.A. Neppelenbroek	2010
de heer mr. Th.O. Vreugdenhil, penningmeester	2008

Tijdens de algemene vergadering van 21 april 2006 zijn mevrouw Hommes en de heren Neppelenbroek en Heeringa voor een periode van vier jaar herbenoemd. De voorzitter, de heer Heeringa, werd tevens herbenoemd in zijn functie van voorzitter.

Bij het aftreden van de heer P. Vlieg in 2005 heeft het bestuur de functies van vice-voorzitter en secretaris niet meer formeel vanuit het bestuur bezet. Daartoe is destijds besloten omdat de reorganisatie in het verschiet lag. Voor de statutenwijziging van Vereniging Het Zonnehuis bleek dat deze functies wel bezet moesten worden. Dit in verband met de bevoegdheden tot ondertekening. Het bestuur heeft door middel van een schriftelijke procedure de heer Dijkstra tot vice-voorzitter en secretaris benoemd, ingaande november 2006.

III.2 Directie

De directie van de Vereniging is in 2006 gevoerd door de heer dr. M.G. Boekholdt, tevens bestuurssecretaris van stichting Zorgverlening Het Zonnehuis

III.3 Personele ondersteuning

De samenstelling van het bureau bestond per 31 december 2006 uit:

prof. dr. Martin G. Boekholdt (directeur)

mevrouw Daniëlle F. Swart (bestuur en communicatie)

mevrouw drs. Annemarie R. Dieleman (coördinator projecten en commissies).

Vanwege het overlijden van de heer Bert Hellinga wordt de financiële administratie vanaf 1 juli 2006 verzorgd door mevr. Karin van Heugten.

IV. JAARVERSLAG

IV.1 Algemene Vergadering

Afwisselend worden de algemene vergaderingen in een van de Zonnehuizen gehouden, voor zover bereikbaar voor de meeste leden en belangstellenden. In 2005 was het Zwolle die gastvrijheid verleende aan de deelnemers voor de Algemene Vergadering en het thematisch gedeelte na afloop. Doorn stelde in 2006 haar gezellige ruimte beschikbaar. In deze vergadering werden de aanwezigen uitgebreid geïnformeerd over de voornemens tot reorganisatie (beslisdocument). Ook werden zij uitgenodigd op 1 december de Buitengewone Algemene Vergadering bij te wonen, teneinde het beleidsplan en de wijziging van de statuten goed te keuren en daarmee in te stemmen met de reorganisatie.

De leden stelden het jaarverslag en de jaarrekening vast en stemden in met de herbenoeming van de bestuursleden, mevrouw Hommes, de heren Neppelenbroek en Heeringa. De laatste tevens als voorzitter van de Vereniging.

In het algemeen gedeelte hield de heer Klaas Berghuis een inleiding over het Zorgschip. Het fenomeen Zorgboerderij is bekend, maar een Zorgschip voor dementerende ex-binnenvaartschippers en zeevarenden nog niet. In de praktijk bleek de aangeboden dagverzorging niet aan te sluiten bij het oorspronkelijke levenspatroon van deze doelgroep. Stichting Alzheimer had het plan opgevat om te onderzoeken of het zinvol en haalbaar is om voor binnenvaartschippers en zeevarenden een alternatief te zoeken. Dit bleek gevonden te worden in het Zorgschip. Klaas Berghuis had ten behoeve van het organiseren van een mini symposium subsidie aangevraagd bij Vereniging Het Zonnehuis. Hij informeerde de belangstellenden uitgebreid over het project en de vele moeilijkheden die overwonnen moeten worden om financiers hiervoor te interesseren teneinde dit uitstekende en zeer op de doelgroep afgestemde initiatief te realiseren.

IV.2 Buitengewone Algemene Vergadering

De oproep tot de Buitengewone Algemene Vergadering op 1 december in het Zonnehuis te Doorn ontvingen de leden ruimschoots van te voren. In Groepsgeprek (oktober 2006) dat twee maal per jaar aan alle leden en donateurs wordt toegezonden, werden aanleiding, motivatie, statutenwijziging, en toekomstvisie nog eens nadrukkelijk onder de aandacht van de leden gebracht.

De kern van de reorganisatie is de noodzaak om beter te zijn toegerust voor de veranderende ouderenzorg. De reorganisatie behelst een verdere verzelfstandiging van de deelnemende stichtingen, andere bestuurlijke verhoudingen en verantwoordelijkheden, inzet op een merkenbeleid en opnieuw vorm geven aan de relatie met de (vernieuwde) Vereniging. Deze wijzigingen noodzakelijk dat de Vereniging en Stichting van elkaar worden losgekoppeld, en de bestuurlijke personele unie wordt verlaten. Tijdens de vergadering legde het bestuur de voorgestelde reorganisatie en vereiste statutenwijziging aan de leden ter goedkeuring voor. De aanwezigen stemden unaniem in met de voorgestelde wijzigingen. Ook stelden zij het beleidsplan "*Inzet voor waardige zorg*" vast. Door deze formele toestemming van het hoogste orgaan van Vereniging Het Zonnehuis konden de bestuurders van de Zonnehuizen, het bestuur en directie van Vereniging Het Zonnehuis op 9 december te Leuvenum hun handtekeningen zetten onder de verschillende overeenkomsten.

IV.3 Jubileum vereniging 2006

In 2006 vierde Vereniging Het Zonnehuis op bescheiden wijze haar 85-jarig bestaan. Om toch een feestelijk tintje aan het jubileum te geven schonk Vereniging Het Zonnehuis aan alle zes Zonnehuizen een abonnement op stichting Muziek in Huis. Deze stichting brengt jonge professionele muzikensembles en solisten met speciaal voor het publiek samengestelde programma's op de podia van zorginstellingen. Het abonnement bestaat uit drie voorstellingen die over het hele jaar verdeeld zijn.

Stichting Muziek in Huis stelt zich tot doel het bevorderen, verzorgen en uitvoeren van muzikale activiteiten primair in de zorg- en welzijnssector. Jaarlijks gaan zo'n 15 geselecteerde kamermuzikensembles op tournee. Klassieke muziek heeft een stimulerende harmoniserende werking en levert een belangrijke bijdrage aan het welzijn van mensen. De aftrap vond plaats in Vlaardingen waar het Duo Satire optrad. Samen met dit duo was ook Bas van Toor uitgenodigd. Voor heel Nederland is deze Vlaardingse artiest beter bekend als de clown Bassie. Maar weinig mensen weten dat hij ook een zeer verdienstelijk muzikant is op de mondharmonica. Hij verzorgde de openingsact. In Doorn was presentatrice Marijke Helwegen van RTV Utrecht uitgenodigd, waar zij een plaquette met de tekst "er zit muziek in *dit* huis" onthulde tezamen met de directeur, Jan Roelofs. Ook in de andere Zonnehuizen hebben de bewoners genoten van dit geschenk.

IV.4 Leden en donateurs

Onderstaand schema geeft de mutaties over 2006 weer:

	leden	donateurs	totaal
stand 31 december 2005	2.803	7.883	10.686
toename	-	-	-
afvoeringen	- 89	- 385	- 474
stand 31 december 2006	<u>2.714</u>	<u>7.498</u>	<u>10.212</u>

De inkomsten uit contributies en donaties bedroeg in 2006 : € 96.055,-. In 2005 bedroeg de inkomsten uit contributies en donaties € 104.552,-

V. FINANCIËN

V.1 Algemeen

Geconstateerd mag worden dat Vereniging Het Zonnehuis nog steeds een financieel gezonde organisatie is. De jaarrekening van de Vereniging laat zien dat de waarde van het Fonds Verenigingsmiddelen in het verslagjaar is toegenomen met € 2.017.841,- tot € 6.609.691,-. Ten opzichte van de beleidswaarde van € 4.602.708,- geeft dat een overwaarde van € 2.006.983,- waaruit geput kan worden voor extra activiteiten. De term "beleidswaarde" verwijst naar een vastgestelde ondergrens van het vermogen. Het vermogen mag niet beneden deze vastgestelde ondergrens uitkomen. De beleidswaarde wordt jaarlijks verhoogd met 2 ½%. De beleidswaarde bedroeg in 2005 € 4.490.447,-. Verhoogd met 2 ½% bedraagt deze in 2006 € 4.602.708,-.

De exploitatie sluit met een positief saldo van € 2.017.841,- (2005: € 17.976,- positief). In 2006 is er een nalatenschap aan de Vereniging vrijgevallen van € 2.000.000,-. Dit is eenmalig. Als deze nalatenschap buiten beschouwing wordt gelaten is het positief resultaat in 2006 € 17.841,- en ligt daarmee op een gelijk niveau met het positief resultaat in 2005 (€ 17.976,-). In 2006 is ten laste van het Fonds Verenigingsmiddelen een bedrag van € 59.584,- goedgekeurd.

Met betrekking tot het Fonds Onderzoek dat vanaf 2002 jaarlijks gevoed wordt met € 18.151,- kan worden vastgesteld dat er in 2006 voor € 29.105,- aan projecten is goedgekeurd en dat er nog verplichtingen open staan voor een bedrag van € 108.903,-.

Door de Vrije Universiteit is de vereniging per 1 januari 2002 in staat gesteld de bijzondere leerstoel Dementierichtlijnen in de verpleeghuisgeneeskunde te vestigen. In 2006 is hieraan € 61.558,- uitgegeven. Per 1 september 2006 is met de Vrije Universiteit overeenstemming bereikt om voor een periode van vijf jaar een nieuwe bijzondere leerstoel "*Organisatie en beleid van zorg, in het bijzonder de rol van maatschappelijk ondernemerschap*" bij de faculteit Sociale Wetenschappen te vestigen. Nadere informatie hierover vindt u onder paragraaf V.3.2.

V.2 Erfstellingen, legaten en nalatenschappen

De inkomsten door erfstellingen, legaten en nalatenschappen fluctueren van jaar tot jaar. In 2006 is een bedrag ad. € 2.001.200,- aan nalatenschappen en legaten ontvangen. Het bedrag dat als nalatenschap is ontvangen bedraagt € 2.000.000,-. Het legaat bedraagt € 1.200,-.

V.3 Subsidies, bijzondere leerstoel, onderzoeken en innovatieve projecten

Het streven om in ieder geval gelijke tred te houden en zoveel mogelijk nieuwe ontwikkelingen in de zorg te stimuleren is de reden, dat de Vereniging subsidies verstrekt aan verschillende projecten, passend binnen haar doelstelling en financiële middelen. De Vereniging heeft hiervoor een tweetal fondsen: een fonds "onderzoek" en een fonds "strategische projecten". Uit het fonds "onderzoek" wordt (toegepast) wetenschappelijk onderzoek (mede) gesubsidieerd, dat door instellingen of natuurlijke personen ten behoeve van de verpleeghuiszorg wordt opgezet. Ten behoeve van dit fonds is een Adviescommissie ingesteld, bestaande uit prof.dr. J.A. Eefsting (bijzonder hoogleraar VUMc, en bestuurder Zorgcombinatie Zwolle), dr. J. Konings, werkzaam aan de stichting VRZ, (Zeeland) en prof.dr. M.G. Boekholdt en wordt ondersteund door mevr. drs. A.R. Dieleman. De Adviescommissie adviseert het bestuur inzake toekenning van subsidies voor onderzoek.

Uit het fonds "strategische projecten" wordt subsidie verstrekt op verzoek van een aangesloten Zonnehuis teneinde een specifiek project mogelijk te maken, waarvan de resultaten ook toepasbaar zijn binnen andere Zonnehuizen. Een overzicht van alle verstrekte subsidies in 2006 vindt u onderstaand.

V.3.1. Bijzondere leerstoel "richtlijnontwikkeling voor diagnostiek en therapie bij hersenaandoeningen onder ouderen, in het bijzonder de dementieën".

De Vereniging heeft het initiatief genomen om aan de Faculteit Geneeskunde, vakgroep Verpleeghuisgeneeskunde van de Vrije Universiteit een bijzondere leerstoel in te richten. In januari 2002 werd deze bijzondere leerstoel gevestigd, met als leerstoelomschrijving "richtlijnontwikkeling voor diagnostiek en therapie bij hersenaandoeningen onder ouderen, in het bijzonder de dementieën". Tot leerstoelhouder werd benoemd dr. J.A. Eefsting, tevens bestuurder van Zorgcombinatie Zwolle.

De leerstoel is opgericht voor de duur van vijf jaar, waarna tot verlenging met nog eens vijf jaar kan worden besloten. Over continuering van de bijzondere leerstoel beslissen zowel de Vereniging als de Vrije Universiteit. In 2006 is het evaluatierapport besproken in het College van Curatoren. Het Curatorium is in haar evaluatie positief en adviseerde continuering. Op basis hiervan is door beide instanties besloten de leerstoel voor nog eens vijf jaar te continueren, ingaande 1 februari 2007 tot 1 januari 2012.

Gezien het karakter van de leerstoel ligt een belangrijk accent bij onderzoek. De verschillende onderzoeken die vanuit deze leerstoel plaatsvinden richten zich op verbetering van de zorg aan dementie-patiënten. De bijdragen aan onderwijs richten zich op nascholingscursussen. Verder zijn incidenteel voordrachten en presentaties elders verzorgd op uitnodiging.

Een overzicht van de onderzoeken:

- onderzoek "Goede zorg en wilsverklaringen bij dementie": senior onderzoeker is C. Hertogh. Promovenda is M. de Boer. Het is basaal onderzoek hoe mensen met dementie zelf hun ziekte beleven en hoe ze ermee omgaan. Het heeft zowel een wetenschappelijke als een maatschappelijke relevantie. Praktische en ethische bezwaren staan in de weg van het honoreren van schriftelijke euthanasieverzoeken die door de bewoner neergelegd zijn voorafgaand aan diens dementie. Het onderzoek gaat over de perceptie en waardering van de situatie van de dementerende bewoner zelf. Onderzocht wordt hoe cliënten hun eigen toestand beoordelen bij het begin van dementie, hoe zeer zij onder de situatie lijden. Wilsverklaringen die aan het begin van dementie worden opgesteld blijken moeilijk te honoreren omdat de definitie van uitzichtloos lijden ontbreekt. Er zal verder een enquête worden gehouden onder verpleeghuisartsen naar het voorkomen van wilsverklaringen. Looptijd 2004-2009.

Een eerste publicatie is in voorbereiding.

- onderzoek "Van verpleeghuis naar kleinschalig wonen". Dit onderzoek wordt uitgevoerd door het Trimbos-instituut in samenwerking met de bijzondere leerstoel en financieel mede ondersteund door het Ministerie van VWS. Het onderzoek heeft tot doel om inzicht te verwerven in de effectiviteit en het specifieke karakter van kleinschalige woonvormen voor mensen met dementie met een verpleeghuisindicatie. Een nationale wetenschappelijke publicatie. Er zijn nog meerdere nationale en internationale artikelen in voorbereiding. Voor januari 2007 staat een uitgebreid symposium gepland.

Onderstaande onderzoeken zijn in voorbereiding:

- Vrijheidsbeperkingen en domotica in de zorg voor mensen met een psychogeriatrische aandoening. Het doel van het onderzoek is om een brede multidisciplinaire richtlijn te ontwerpen voor het verantwoord en restrictief omgaan met vrijheidsbeperkingen in de zorg voor mensen met dementie. In het onderzoek zal het accent komen te liggen op het voorkomen van vrijheidsbeperkingen, het toepassen van alternatieven voor vrijheidsbeperking en de rol van domotica. Daarnaast wordt ook zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande richtlijnen die de afgelopen jaren op het gebied van vrijheidsbeperking op diverse plaatsen zijn ontwikkeld. Subsidie is aangevraagd o.a. bij Vereniging Het Zonnehuis (€ 25.000,-), de RVVZ en het Ministerie van VWS. *Het onderzoek start indien de financiering rond is.*
- Onderzoek naar vermijdbare ondervoeding in de verpleeghuissector. Het doel is gericht op het verkrijgen van inzicht in de vraag, in welk percentage verpleeghuisbewoners er sprake is van vermijdbare ondervoeding, en met welke factoren dat samenhangt. De verwachting is dat met het door dit onderzoek verkregen inzicht de zorg rond voeding efficiënter en meer toegespitst op vermijdbare ondervoeding kan worden ingezet. Subsidie is aangevraagd o.a. bij Vereniging Het Zonnehuis (€ 45.000,- in 3 termijnen), De Open Ankh en het Ministerie van VWS. *Het onderzoek start indien de financiering rond is.*

Onderstaand onderzoek is in 2006 afgesloten:

- Onderzoek naar "angststoornissen" in verpleeghuizen: dit is een promotieproject en betreft onderzoek naar angststoornissen (en tevens depressie en pijn) onder (somatische) verpleeghuisbewoners alsmede het voorkomen en behandelen van angst onder verpleeghuisbewoners. Een nationaal en zes internationale publicaties zijn hieraan voorafgegaan. De promotie heeft plaatsgevonden in oktober 2006.

V.3.2. Bijzondere leerstoel VU "Organisatie en beleid van zorg, in het bijzonder de rol van maatschappelijk ondernemerschap"

De Vereniging heeft het initiatief genomen om aan de VU (Faculteit Sociale Wetenschappen) een tweede bijzondere leerstoel te vestigen. De leerstoel is gevestigd per 1 september voor een periode van vijf jaar. Tot bijzonder hoogleraar is benoemd dr. M.G. Boekholdt. De leeropdracht betreft organisatie en beleid van zorg in het bijzonder de rol van maatschappelijk ondernemerschap. De leeropdracht heeft een verankering in de organisatie- en beleidswetenschappen, richt zich op ontwerp, inrichting en implementatie van voor de leeropdracht relevante vraagstukken van organisatie en beleid van zorg, en maakt mede gebruik van daarmee samenhangende toegepast wetenschappelijke methoden als organisatie-ontwikkeling en actieonderzoek. Gezien het maatschappelijk belang en de complexiteit van de benodigde ontwikkeling gaat de aandacht primair uit naar de langdurige formele zorg. Kennisontwikkeling en toepassing richten zich op het concept maatschappelijk ondernemerschap in relatie tot strategieën en innovaties van zorgorganisaties, waarbij tevens de wisselwerking van deze organisaties met de sterk in ontwikkeling zijnde context wordt betrokken (wensen en behoeften van cliënten, wijzigingen in het zorgstelsel, maatschappelijke aandacht voor zorg), alsmede de wijze waarop vernieuwing grootschalig te organiseren. De leeropdracht leidt tot theoretische inzichten die toepassing kunnen vinden in de praktijk van zorgorganisaties.

De openbare zitting waarin de heer Boekholdt zijn ambt hoopt te aanvaarden met het uitspreken van de rede wordt gehouden op donderdag 29 maart 2007.

V.2.3. Verleende subsidies in 2006

In 2006 zijn de volgende subsidies verstrekt:

Zorgschip (mini symposium): € 6000,-

Samen met Zorgcombinatie Zwolle, Alzheimer Nederland en anderen werd al geruime tijd gewerkt aan het projectinitiatief om een dagopvang/dagverzorgingsmogelijkheid voor dementerende binnenvaartschippers te realiseren. De gedachte hierachter is dat het "in de vaart brengen" van een boot, met de aanwezigheid van alle noodzakelijk geachte zorginfrastructuurle voorzieningen, beter aansluit bij de belevingswereld van dementerende die in zijn/haar leven te maken heeft gehad met water en de velerlei aspecten van het water. Subsidie is gevraagd en verleend voor het organiseren van een minisymposium, waarin de kennis en de ervaringen zijn uitgewisseld van de resultaten van een aantal proefvaarten.

Op basis van deze proefvaarten wordt thans gezocht naar structurele financieringsmogelijkheden om een varende dagopvang voor mensen uit de binnenvaart met een dementieel syndroom te realiseren.

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten)

Levensboeken: € 4105,-

De Theologische Universiteit Kampen verricht onderzoek naar de effecten van het werken met levensboeken in de zorg voor ouderen. Het gebruik van levensboeken blijkt een zinvolle bijdrage te leveren aan de communicatie, de kwaliteit van zorg en het welbevinden van zorgvragers. Vragen die in het onderzoek centraal staan, zijn: is het effect van de levensboekmethode voor een bredere groep oudere zorgvragers positief, welk aspect van de levensboekmethode veroorzaakt dit effect, en wat is de impact van de levensboekmethode op de zorgorganisatie?

Subsidie is gevraagd om niet begrote, onvoorziene kosten te kunnen dekken.

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Onderzoek)

Belevingsgerichte zorg: € 8500,-

Vanuit Zorgcombinatie Zwolle is subsidie aangevraagd voor het aanstellen van een ambassadeur in het kader van het project belevingsgerichte zorg. Uitgangspunt hierbij is een belevingsgerichte benadering in de zorgverlening aan bewoners met een psychogeriatrische zorgvraag. Het doel van het project is het borgen van vraaggerichte (belevingsgerichte) zorg binnen de Zorgcombinatie Zwolle door aanstelling van een ambassadeur belevingsgericht werken. (start september 2006; project voor 2 jaar).

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten)

Full circle: € 1000,-

Full Circle is een boek voor kringgesprekken met ouderen. Een boek om ouderen, dementerend of niet, met elkaar in gesprek te brengen over de meest uiteenlopende thema's met het oog op zingeving. Als zodanig kan het in de institutionele ouderenzorg gebruikt worden door met name geestelijk verzorgers, psychologen en activiteitenbegeleiders of woonbegeleiders. Daar buiten is het ook bruikbaar voor ouderenwerkers in de kerk of bij het algemeen maatschappelijk werk. Peterjan van der Wal en Marion Boelhouwers, geestelijk verzorgers van resp. Zorgcombinatie Nieuwe Maas en Beekbergen, tezamen met andere medewerkers van de bij de Zonnehuisgroep aangesloten instellingen, verzorgen de vertaling uit het Engels.

De uitgave verschijnt in maart 2007, onder de titel: 'k zou zo graag een ketting rijden'.

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten)

Project: "Integratie van wonen, welzijn en zorg met aandacht voor diversiteit":
€ 4600,-

Het project beoogt het bieden van een zinvolle dagbesteding voor ouderen met een achtergrond in voormalig Nederlands Indië, die een (sociale) en/of Centrum Indicatiestelling Zorg indicatie hebben, met als doel het voorkomen van sociaal isolement. Ook kunnen mantelzorgers een aantal dagdelen worden ontlast. Het project zal een bijdrage leveren aan meer klantgerichte zorg en de synergie tussen welzijn en zorg sterk bevorderen. De aanvraag is ingediend door Zorgcombinatie Zwolle en valt in het kader van "belevingsgerichte zorg". (Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten)

De werkvloer centraal: € 21.931,-

Het project wil medewerkers op hun intrinsieke motivatie aanspreken, stimuleren en het verbeteren van communicatie realiseren. Uitgangspunt is dat investeren in de kwaliteit van zorg van cliënten betekent investeren in de medewerkers op de werkvloer. Het project bouwt voort op het boek "In de wachtkamer van de dood" van Anne Mei Thé en is een methodische toepassing van de inzichten uit het boek op de werkvloer.

Het betreft een pilotstudy in drie verpleeghuizen, waaronder Quarijn (Doorn). (Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten)

Inzet 50-plussers: € 17.600,-

Doelstelling is om te komen tot een oordeel of een pilotproject gericht op de inzet van 50-plus werknemers in de zorg vanuit een voor hen nieuw loopbaanperspectief realiseerbaar is. Het project richt zich op het ontwikkelen en uittesten van nieuwe, of het herschikken van bestaande zorgfuncties in verpleeg- en verzorgingshuizen. Deze worden ingevuld door 50-plussers die zich bevinden aan de vooravond van, dan wel reeds zijn aangeland in de derde levensfase. Deze derde levensfase betreft een nieuwe levensfase als gevolg van het feit dat mensen enerzijds gemiddeld tot op hogere leeftijd vitaal blijven en anderzijds rond de 50-55 jarige leeftijd wat betreft werk- en opvoedingstaken in een andere fase terecht komen. Dat kan aanleiding zijn om op zoek te gaan naar een nieuwe invulling van hun loopbaan.

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten)

Vrijheidsbeperkingen en domotica in de zorg voor mensen met een psychogeriatrische aandoening: ontwikkeling van een multidisciplinaire richtlijn voor zorg: € 25.000,-

Dit onderzoek vindt plaats in het kader van de bijzondere leerstoel "richtlijnontwikkeling" en staat als zodanig uitgebreid onder paragraaf V.3.1. beschreven. Het project duurt 4 jaar.

(Subsidie wordt verleend in het kader van het Fonds Onderzoek, indien de benodigde subsidiegelden zijn verkregen.)

V.2.4. Subsidies met een langere looptijd

Innovatief serviceprogramma (PRET) (€ 45.000,-)

Zonnehuisgroep Amstelland heeft subsidie aangevraagd voor de implementatie van een innovatief service programma. Dit programma is afkomstig uit de hotelwereld en krijgt een vertaling naar de zorg. Uit alle discussies over verpleeghuiscare mag blijken hoezeer het nodig is dat meer klantgerichte benaderingen in de zorg worden toegepast. Daarom is de relevantie hoog. De kracht van het onderhavige programma is de bewezen werking.

Binnen de Zonnehuisgroep is besproken dat ook andere deelnemers van de ervaringen van Amstelland gebruik gaan maken.

Het project heeft een looptijd van 2 jaar en is eind 2005 gestart)

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten).

Geestelijke verzorging in de context van de Nieuwe Ouderenzorg

Subsidie verstrekt in 2004 (€ 44.280,-) + 2006 € 27.900,-

Vereniging Het Zonnehuis heeft een verzoek om subsidie gehonoreerd voor het opstellen van een notitie inzake de ontwikkeling van de beroepsuitoefening van de geestelijk verzorgers van de Zonnehuizen. Deze notitie die aandacht heeft geschonken aan vraagstukken van identiteit in de nieuwe ouderenzorg en de daarbij passende plaats en beroepsuitoefening van de geestelijk verzorgers, is eind 2003 afgerond en heeft geresulteerd in een nieuwe aanvraag voor subsidie. De aanvraag behelst een plan voor een proefschrift met als probleemstelling: hoe kan geestelijke zorg, geboden door geestelijk verzorgers gestalte krijgen in de context van de nieuwe ouderenzorg? Welke betekenis wordt aan met name de bewonersgebonden kernactiviteiten van de geestelijk verzorger nú gehecht? En hoe kan deze betekenis worden doorvertaald naar middelen en wegen. Welke andere bijdrage kan de geestelijk verzorger leveren in het geheel van de instelling, onder meer t.a.v. ethiek en beleid. Het promotieonderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met de Theologische Universiteit Kampen, die ook in de voorgaande fase al een rol heeft gespeeld. Het onderzoek duurt vier jaar. (Subsidie verleend in het kader van het Fonds Strategische Projecten).

In 2006 is een verzoek om aanvullende subsidie ingediend, omdat het project langer duurt dan voorzien. Deze aanvullende subsidie ad € 27.900,- is verleend (Fonds Strategische Projecten)

Subsidie ten behoeve van het onderzoek: "Dementie en zelfwaardering: een onderzoek vanuit zorgethisch en beleavingsgericht perspectief"

Subsidie verstrekt in 2004 (€ 74.625,-)

Dit onderzoek vindt plaats in het kader van de bijzondere leerstoel "richtlijnontwikkeling" en staat als zodanig uitgebreid onder paragraaf V.3.1. beschreven. Het onderzoek heeft zowel een wetenschappelijke als een maatschappelijke relevantie en duurt vier jaar.

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Onderzoek).

De benodigde subsidiegelden zijn verkregen. Het onderzoek is in 2005 gestart.

VUmc; Freeband User eXperience (FRUX) project, the Healthcare pilot

Subsidie verstrekt in 2005 (€ 15.000,-)

De healthcare pilot van het FRUX project is een onderzoek ter ontwikkeling van een zogenoemde "dynamische interactieve sociale kaart in de zorg voor mensen met dementie". Doel van het project is in de eerste plaats een informatiesysteem te ontwerpen waar hulpvragers en professionals regionaal gebruik van kunnen maken om een passend (gebundeld) antwoord te vinden op hun enkelvoudige en complexe vragen c.q. behoeften in de zorg voor mensen met dementie. Het onderzoek sluit aan bij een onderzoek onder leiding van C. Hertogh dat in het kader van de bijzondere leerstoel aan de VUmc wordt uitgevoerd.

(Subsidie verleend in het kader van het Fonds Onderzoek)

V.2.5 Geestelijke verzorging (€ 95.897,-)

Ook in 2006 heeft de Vereniging financiële middelen ter beschikking gesteld aan de Zonnehuizen ten behoeve van extra geestelijke verzorging voor de bewoners. Deze subsidie wordt afgeschaft met ingang van 2007. De subsidie past niet meer in de nieuwe opzet van Vereniging Het Zonnehuis. Bij de invoering van de subsidie waren de kosten voor geestelijke verzorging genormeerd, zodat extra bijdragen (meer dan) welkom waren. Die tijden zijn voorbij. De normering is losgelaten, de budgetten van de stichtingen zijn groter geworden waardoor de bijdrage van de Vereniging voor hen marginaal is geworden. Het past in de nieuwe opzet van de Vereniging gelden nu primair op vernieuwing van inzichten in geestelijke verzorging gerichte activiteiten te besteden, bijv. in het kader van een te programmeren thema over levensbeschouwing en zingeving.